

हवामानावर आधारित कृषि सल्ला (रत्नागिरी जिल्हा)
(ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोंकण कृषि विद्यापीठ, दापोली आणि प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र,
मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने)

अंक ८४/२०२०

दिनांक २०/१०/२०२०

कालावधी ५ दिवस

डॉ. प्रशांत बोडके,
विभाग प्रमुख,
कृषिविदया विभाग
९४२०४१३२५५

डॉ. विजय मोरे,
नोडल ऑफिसर,
कृषिविदया विभाग
९४२२३७४००९

डॉ. शितल यादव,
तांत्रिक अधिकारी
कृषिविदया विभाग
८३७९९०११६०

मागील हवामान आठवडा सारांश (दिनांक १४/१०/२०२० ते २०/१०/२०२०)							हवामानाचे घटक	हवामान पूर्वानुमान (दिनांक २१/१०/२०२० सकाळी ८:३० पासून २५/१०/२०२० सकाळी ८:३० वाजेपर्यंत)				
१४/१०	१५/१०	१६/१०	१७/१०	१८/१०	१९/१०	२०/१०		२१/१०	२२/१०	२३/१०	२४/१०	२५/१०
५.२	१०१.२	४.६	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मिमी)	१३	२५	१०	२४	८
३१.६	२८.५	२८.२	२८.३	३१.२	३०.२	३०.०	कमाल तापमान (अं.से)	३१	३३	३४	३४	३५
२२.८	२१.२	२३.४	२३.६	२२.०	२३.५	२२.४	किमान तापमान (अं.से)	२४	२४	२४	२४	२५
८	८	८	६	०	२	२	मेघाच्छादन (ऑक्ट)	दगाळ	दगाळ	दगाळ	अंशतः दगाळ	अंशतः दगाळ
९२	१००	९६	९०	८५	९०	९५	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता	९५	९३	९५	९५	९१
९०	८५	७९	७०	७८	७६	-	दुपारची सापेक्ष आर्द्रता	७३	७४	६८	६६	५५
२.६	६.४	४.८	७.४	४.९	३.३	२.३	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	४	३	४	६	५
शांत	वा.	आ.	शांत	नै.	शांत	शांत	वाऱ्याची दिशा	ई.	पू.	पू.	पू.	पू.
पाऊस (मिमी) मागील आठवड्यातील							पाऊस (मिमी) १/१/२०२० पासून आजपर्यंत	पाऊस (मिमी) गेल्या वर्षाचा				
१११.०							४१२६.५	५१३०.९				

हवामान सारांश

हवामान अंदाज	प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या हवामान अंदाजानुसार रत्नागिरी जिल्ह्यातील काही ठिकाणी दिनांक २१ ते २५ ऑक्टोबर, २०२० दरम्यान हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पाऊसाची शक्यता असून आकाश दगाळ राहील.
इशारा	दिनांक २१ ऑक्टोबर, २०२० रोजी रत्नागिरी जिल्ह्यातील तुरळक ठिकाणी विजेचा कडकडाट आणि मेघगर्जनेसह जोरदार पाऊसाचा इशारा देण्यात आला असून दिनांक २२ ऑक्टोबर, २०२० रोजी तुरळक ठिकाणी विजेचा कडकडाट आणि मेघगर्जनेचा इशारा देण्यात आला आहे.
पाऊसाचा विस्तारित श्रेणी अंदाज	विस्तारित श्रेणी अंदाजानुसार (ईआरएफएस) कोंकण विभागात दिनांक २१ ते २७ ऑक्टोबर, २०२० दरम्यान सरासरीपेक्षा जास्त पाऊसाची शक्यता आहे.

पिक	अवस्था	हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला
सामान्य सल्ला	-	<ul style="list-style-type: none"> दिनांक २१ आणि २२ ऑक्टोबर २०२० रोजी जिल्ह्यातील तुरळक ठिकाणी विजेचा कडकडाट आणि मेघगर्जनेची शक्यता वर्तवली असल्याने गाई, म्हैशी इ. जनावरे झाडाखाली न बांधता सुरक्षित ठिकाणी पाण्याच्या ठिकाणापासून दूर बांधावेत.
खरीप भात	दाणे भरणे (गरव्या जाती), पक्वता (निमगरव्या आणि हळव्या जाती)	<ul style="list-style-type: none"> गरवे भात दाणे भरण्याच्या अवस्थेत असल्याने खाचरात पाण्याची पातळी ५ सें.मी. पर्यंत नियंत्रित करावी. हवामान अंदाजानुसार हलक्या ते मध्यम पाऊसाची शक्यता वर्तवली असल्याने तयार भात पिकाची कापणी पाऊसाची उघडीप असताना करावी आणि कापणी केलेले भात शेतात न ठेवता लगेचच सुरक्षित ठिकाणी नेऊन लगेच मळणी करावी आणि उत्पादित पिक कोरड्या आणि सुरक्षित ठिकाणी वाळविण्यासाठी पसरून ठेवावे.
नागली/ वरी	पक्वता	<ul style="list-style-type: none"> हवामान अंदाजानुसार हलक्या ते मध्यम पाऊसाची शक्यता वर्तवली असल्याने पाऊसाची उघडीप असताना तयार नागली/ वरी पिकाची कणसे विळ्याने कापून कोरड्या आणि सुरक्षित ठिकाणी वाळविण्यासाठी पसरून ठेवावे आणि वाळल्यानंतर मळणी करावी.
आंबा	पालवी अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> दगाळ पाऊसाळी वातावरण संभवत असल्याने आंब्याच्या कोवळ्या पालवीवर करपा रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्याने नियंत्रणासाठी पाऊसाची उघडीप असताना १ टक्के बोर्डोमिश्रणाची किंवा कार्बोन्डॅझिम १२% + मन्कोझेब ६३% या संयुक्त बुरशीनाशकाची १० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. दिनांक २२ ऑक्टोबर २०२० पर्यंत मध्यम पाऊसाची शक्यता असून त्यानंतर पर्जन्यमानाचे प्रमाण कमी राहून तापमानात वाढ संभवत असल्याने दिनांक २३ ऑक्टोबर २०२० नंतर पारंपारिक पध्दतीने लागवड केलेल्या आंबा बागेमध्ये जुन्या अनुत्पादित झाडांची मध्य फांदी छाटणी व इतर मध्यम फांद्यांची विरळणीची तसेच घन लागवड केलेल्या बागेतील छाटणीची कामे सुरु करावी. खूप जुन्या आणि उंच झाडांची छाटणी बुंध्यापासून दोन तृतीयांश उंचीवर करावी व कमी वयाच्या आणि कमी उंचीच्या झाडांची छाटणी १२ ते १५ फुट उंचीवर करावी. छाटणी केलेल्या झाडांवर क्लोरोपायरीफॉस कीटकनाशक ५ मि. ली. प्रति लिटर पाणी या प्रमाणात संपूर्ण झाडावर फवारून झाड भिजवून घ्यावे तसेच कीटकनाशकाचे द्रावण छाटणी केलेल्या झाडांच्या मुळांमध्ये देखील ओतावे. त्यानंतर १

		<p>लिटर डांबराच्या द्रावणामध्ये ५ ग्रॅम बाविस्टीनची भुकटी मिसळून कापलेल्या फांद्यांच्या भागावर लावावे. छाटणी केल्यानंतर सुरुवातीच्या काळात झाडाला १० ते १५ दिवसांच्या अंतराने १५० ते २०० लिटर पाणी द्यावे. नवीन फुटवे आल्यानंतर दोन आठवड्यांनी ३ ते ५ फुटवे ठेवून नवीन फुटव्यांची विरळणी करावी. पहिली विरळणी केल्यानंतर, छाटणी केलेल्या भागापासून खाली फुटवे येण्यास सुरवात झाल्यावर दर एक फुटावर एक याप्रमाणे खोडाच्या सर्व बाजूला फुटवे ठेवून इतर फुटवे काढून टाकावेत.</p> <ul style="list-style-type: none"> घन लागवड (५ x ५ मी. किंवा ६ x ४ मी.) असलेल्या आंबा बागांमध्ये सुरुवातीच्या काळापासून नियमित छाटणी करावी. या मध्ये उंची कमी करणे, फांद्या एकमेकांमध्ये गेल्या असल्यास छाटणे आणि वाळलेल्या फांद्या काढून टाकणे या गोष्टींचा अंतर्भाव करावा. घन लागवड असलेल्या बागांमधील कलमांची उंची दोन ओळींच्या अंतराच्या ८०% इतकी ठेवावी.
काजू	पालवी अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> दगाळ पाऊसाळी वातावरण संभवत असल्याने काजूच्या कोवळ्या पालवीवर करपा रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्याने नियंत्रणासाठी पाऊसाची उघडीप असताना १ टक्के बोर्डोमिश्रणाची किंवा कार्बेन्डॉझिम १२% + मन्कोझेब ६३% या संयुक्त बुरशीनाशकाची १० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
नारळ	फळधारणा	<ul style="list-style-type: none"> दगाळ वातावरण आणि आर्द्रतेत वाढ संभवत असल्याने नारळावर बुरशीजन्य रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्याने माडाचे रोगापासून संरक्षण करण्यासाठी बागेची साफसफाई करून १ टक्का बुरशीनाशकाची शेंड्याजवळ फवारणी पाऊसाची उघडीप असताना करावी. पाऊसाची उघडझाप आणि तापमानात वाढ संभवत असल्याने नारळावर रुगोज चक्राकार पांढरी माशीचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असून या किडीची पिल्ले आणि प्रौढ पानांच्या खालील बाजूस राहून रस शोषण करतात. तसेच माशी गोड चिकट स्त्राव सोडत असल्याने त्यावर वातावरणातील बुरशीची वाढ होवून पाने काळी पडलेली दिसतात. या किडीच्या व्यवस्थापनासाठी माडावर ५० मि.ली. कडूलिंब तेल (०.५ टक्के प्रवाही) प्रती १० लिटर पाणी या प्रमाणे १५ दिवसांच्या अंतराने तीन फवारण्या प्रेशर पंपाने कराव्यात.
सुपारी	फळधारणा	<ul style="list-style-type: none"> दगाळ वातावरण आणि आर्द्रतेत वाढ संभवत असल्याने सुपारीवर बुरशीजन्य रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्याने सुपारीचे रोगापासून संरक्षण करण्यासाठी बागेची साफसफाई करून १ टक्का बुरशीनाशकाची पानांच्या बेचक्यात फवारणी पाऊसाची उघडीप असताना करावी.
कलिंगड	पेरणी	<ul style="list-style-type: none"> दिनांक २२ ऑक्टोबर २०२० पर्यंत मध्यम पाऊसाची शक्यता असून त्यानंतर पर्जन्यमानचे प्रमाण कमी राहण्याची शक्यता असल्याने दिनांक २३ ऑक्टोबर २०२० नंतर कलिंगड पिकाच्या पेरणीची कामे हाती घ्यावीत. नांगरणीच्या वेळेस ६ ते ८ टन चांगले कुजलेले शेणखत प्रति एकरी जमिनीत मिसळावे. लागवड सरी पद्धतीने २ x ०.५० मी. अंतरावर करावी. पेरणीच्या वेळेस ११ ग्रॅम युरिया, ३२ ग्रॅम सिंगल सुपर फॉस्फेट आणि १० ग्रॅम म्युरेट ऑफ पोटाश प्रती आंब्यास खताची मात्रा द्यावी तसेच संकरीत कलिंगडाला पेरणीच्या वेळेस २० ग्रॅम युरिया, ३२ ग्रॅम सिंगल सुपर फॉस्फेट आणि १७ ग्रॅम म्युरेट ऑफ पोटाश प्रती आंब्यास खताची मात्रा द्यावी. रोपांची मर रोगापासून संरक्षण करण्याकरीता पेरणीपूर्वी थायरम किंवा कॅप्टन बुरशीनाशक ३ ग्रॅम प्रति किलो बियाण्यास चोळावे. पेरणीनंतर हलके पाणी द्यावे.
भेंडी	पेरणी	<ul style="list-style-type: none"> दिनांक २२ ऑक्टोबर २०२० पर्यंत मध्यम पाऊसाची शक्यता असून त्यानंतर पर्जन्यमानचे प्रमाण कमी राहण्याची शक्यता असल्याने दिनांक २३ ऑक्टोबर २०२० नंतर भेंडी पिकाच्या पेरणीची कामे हाती घ्यावीत. नांगरणीच्या वेळेस ६ टन चांगले कुजलेले शेणखत प्रति एकरी जमिनीत मिसळावे. लागवड सरी पद्धतीने ६० x ६० सें.मी. अंतरावर करावी. पेरणीच्या वेळेस २८ किलो युरिया, १२५ किलो सिंगल सुपर फॉस्फेट आणि ३३ किलो म्युरेट ऑफ पोटाश प्रती एकरी खताची मात्रा द्यावी. पेरणीनंतर हलके पाणी द्यावे.
वांगी	पुर्नलागवड	<ul style="list-style-type: none"> दिनांक २२ ऑक्टोबर २०२० पर्यंत मध्यम पाऊसाची शक्यता असून त्यानंतर पर्जन्यमानचे प्रमाण कमी राहण्याची शक्यता असल्याने दिनांक २३ ऑक्टोबर २०२० नंतर वांगी पिकाची रोपे लागवडीयोग्य झाली असल्यास पुर्नलागवड करावी. लागवड करावयाच्या क्षेत्रामध्ये नांगरणीच्या वेळेस प्रती एकरी ८ टन चांगले कुजलेले शेणखत जमिनीत मिसळावे. लागवड सरीवरंब्यावर ६० x ६० सें.मी. अंतरावर करावी. लागवडीच्या वेळेस प्रती एकरी ४३ किलो युरिया, १२५ किलो सिंगल सुपर फॉस्फेट आणि ३३ किलो म्युरेट ऑफ पोटाश खताची मात्रा द्यावी. लागवडीनंतर लगेच पाणी द्यावे. पाने लहान राहणे या रोगापासून संरक्षण करण्याकरीता पुर्नलागवड करतेवेळी रोपे डायमिथोएट १ मि. ली. प्रति लिटर पाण्याच्या द्रावणात ५ मिनिटे बुडवून लागवड करावी.
कुकुटपालन	-	<ul style="list-style-type: none"> ब्रॉयलर पक्षांना तीन आठवड्यांपर्यंत त्यांच्या वजनानुसार ब्रॉयलर स्टार्टर व पुढे चार ते सहा आठवड्यांपर्यंत ब्रॉयलर फिनिशर खादय द्यावे. ४ ते १० दिवसांच्या पिल्लांना राणीखेत रोगावर पशुवैद्यकीय अधिकारी सल्ल्याने लसीकरण करून घ्यावे. पक्षांच्या आणि शेडच्या स्वच्छतेकडे नियमित लक्ष द्यावे. पक्षी गादी पद्धतीने (डीप लिटर) पद्धतीने जोपासली असल्यास गादी ओली होणार नाही याकडे लक्ष द्यावे. गादी आठवड्यातून एकदा हलवावी व महिन्यातून एकदा २ टक्के चुना गादीत मिसळावा.
<p>टिप: पाऊसाची उघडीप असताना खते द्यावीत तसेच कीटकनाशकाच्या व बुरशीनाशकाच्या फवारण्या कराव्यात. पाऊसात द्रावण पानांवर चिकटून राहण्यासाठी फवारणीच्या द्रावणात स्टिकर मिसळून फवारणी करावी.</p>		
<p>सदर कृषि सल्ला पत्रिका डॉ. बाळासाहेब सावंत कोंकण कृषि विद्यापीठ, दापोली येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीनुसार तयार करून प्रसारित करण्यात आली.</p> <p>अधिक माहितीसाठी नजीकच्या कृषी विद्यापीठाचे केंद्र किंवा महाराष्ट्र शासनाचे कृषी अधिकारी यांच्याशी संपर्क करावा</p>		